

Pijnmedicatie

dr. Bart G.J. Dekkers, AIOS ziekenhuisfarmacie
(b.g.j.dekkers@umcg.nl)

umcg

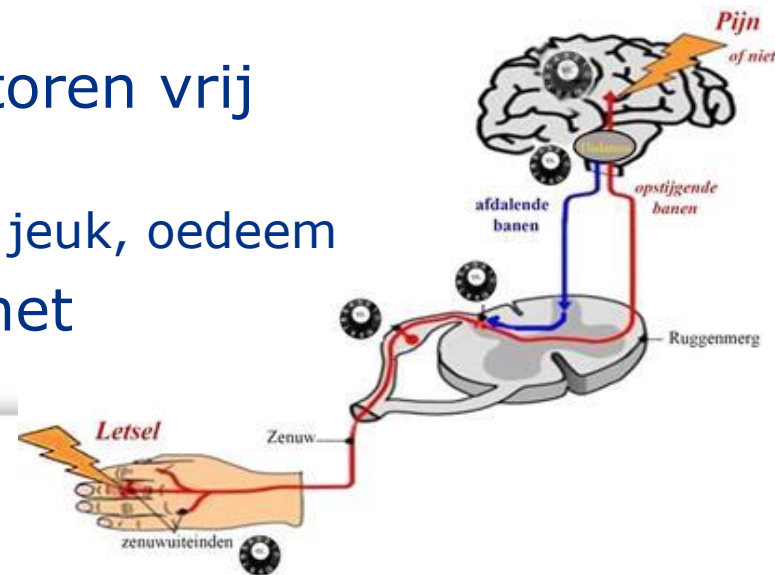
Soorten pijn

- Nociceptieve pijn (wondpijn)
 - Pijn waarschuwt dat er iets mis is in het lichaam (bijv. verzwikte enkel)
 - Pijn bij ontstekingsziekten (bijv. reuma)
 - aanwijsbare oorzaak voor de pijn
- Neuropathische pijn (zenuwpijn)
 - Pijngevoel als gevolg van beschadigde zenuwen
 - Pijnprikkels zonder functie
 - Zenuwpijn

Ontstaan van pijn

- Pijn wordt waargenomen door zogenaamde nociceptoren ('pijnvoelers')
 - Huid, spieren, ingewanden
- Nociceptoren kunnen worden geactiveerd door mediators
 - Prostaglandines
 - Ook belangrijk bij ontstekingsprocessen, koorts, allergie, bloedstolling, etc.
- Bij schade komen deze mediators vrij
 - Nociceptoren worden geactiveerd
 - Prikkelen ook andere receptoren: jeuk, oedeem
- Transport van pijnsignaal via het ruggenmerg naar hersenen
- **Pijn!**

Behandeling van pijn

- Behandel de oorzaak (wond, botbreuk, ontsteking,)
- Fysiotherapie
- Psychologische ondersteuning
- IJskompres/cold pack
- TENS (transcutane elektro neurostimulatie)
- Pijnstillers

Pijnmedicatie

- Stapsgewijze aanpak van pijn
 - Stap 1: paracetamol
 - Stap 2: NSAID's
 - Stap 3: zwakwerkend opioïd
 - Stap 4: sterkwerkend opioïd (tablet of pleister)

Stap 1: Paracetamol

- Panadol®, Sinaspril®, eigen merk
- Tablet, bruistablet, zetpil & drank
- Vrij verkrijgbaar via supermarkt, drogist en apotheek

- Pijnstillend en koortswerend.
- Werkingsmechanisme is niet volledig bekend. Remt de vorming van prostaglandines.
- Dosering
 - Kortdurend gebruik: max. 4 gram (=8 tabletten van 500 mg) per dag
 - Langdurig gebruik: max. 2,5 gram (=5 tabletten) per dag
 - Kinderen: max. 60 mg/kg/dag
- Werkt 3-5 uur
- Weinig bijwerkingen.

Stap 2: NSAID's

- Zeer veel verschillende soorten en merken!
 - Acetylsalicylzuur (Aspirine®)
 - Carbasalaatcalcium (Ascal®)
 - Naproxen (Aleve®)
 - Diclofenac (Voltaren®)
 - Ibuprofen (Nurofen®, Advil®)

- Remm
 - Pijns
- NSAID minde
- Vermin
- Allec

Opioïden

- Werken via zogenaamde opioïdreceptoren
- Activatie leidt tot verhoging van de pijndrempel
- Endorfinen zijn lichaamseigen opioïden
- Hersenen
 - Euforie: potentieel verslavend
 - Sufheid, duizeligheid en hoofdpijn
 - Misselijkheid en braken
 - Ademhaling
 - Bloeddruk
 - Pupilmagnitude
- Darmen
 - Verstopping (obstipatie)

Stap 3: zwakwerkende opioïden

- Tramadol → vergelijkbare pijnstiller met NSAID's
- Alleen verkrijgbaar op recept
- In combinatie met paracetamol
- Eén- tot viermaal daags 50 mg (max. 400 mg)
- Werkingsduur 6-8 uur
- Bijwerkingen: duizeligheid, misselijkheid, braken, hoofdpijn, slaperigheid, obstipatie (verstopping), droge mond, braken, zweten en vermoeidheid
- Beïnvloed de rijvaardigheid: 2 weken niet autorijden

Stap 4: sterkwerkende opioïden

- Morfine tablet (MS Contin®)
- Oxycodon tablet (Oxycontin®)
 - langwerkende pijnstillers
- Fentanyl (Durogesic®)
- vele anderen

- Chronische pijn
 - Langwerkende geneesmiddelen
 - Tablet met gereguleerde afgifte ('retard tablet')
 - Pleisters

- Acute pijn of doorbraakpijn
 - Tabletten
 - Subcutaan
 - Zuigtabletten
 - Zetpillen
 - Intramusculair
 - Neusspray

Individuele reactie

- Bijwerkingen vergelijkbaar met tramadol
- Effectiviteit en bijwerkingen zijn sterk individueel
- Onvoldoende pijnstilling of hinderlijke bijwerkingen: opioïdrotatie of opioïd switch

umcg

Neuropathische pijn

- Verschillende oorzaken → overprikkeld zenuwstelsel
- Moeilijk te behandelen
- Normale pijnmedicatie werkt niet goed
- Behandeling met antidepressiva en anti-epileptica
 - Antidepressiva: amitriptyline, paroxetine, nortriptyline
 - Anti-epileptica: carbamazepine, fenytoïne, valproïnezuur
- Start met lage doseringen
- Eventueel combinaties
- Werking treedt pas na enkele weken in

umcg

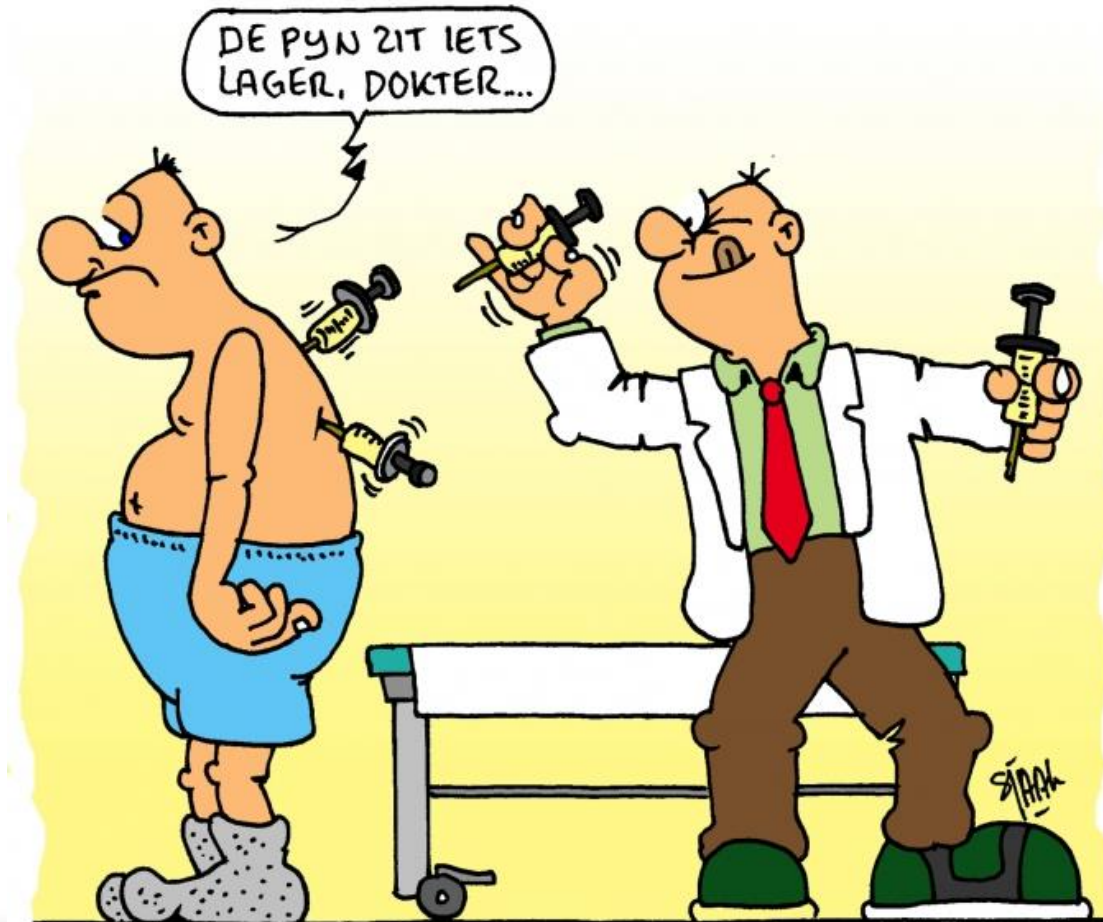
Conclusie

- Pijnstillers zijn effectief bij de behandeling van nociceptieve pijn
- Op vaste tijdstippen in voorgeschreven dosering
- Stapsgewijze behandeling
- NSAID's alleen in overleg met hemofiliebehandelaar
- Neuropathische pijn is lastiger te behandelen

umcg

Vragen?

umcg

www.umcg.nl

umcg